שולחן ערוך

מאשה אורלוביץ', אנה רות פקטורוביץ'

"בכל דרכיך דעהו" (שולחן ערוך, אורח חיים, סימן רל״א)

שולחן ערוך - "שולחן מוכן". חיבור הלכתי מן המאה ה-16 שבו החיים מסודרים למבנה שיטתי: אורח חיים, יורה דעה, אבן העזר, חושן משפט. היומיום, האיסור וההיתר, הזוגיות והחוק. השולחן אינו רק רהיט - הוא מערכת. הוא ארגון של סדר ומשמעות בתוך החיים.

התערוכה מציעה קריאה מחודשת במושג זה ומפרקת אותו לכדי מרחב חומרי ופואטי שבו נפגשים שני קולות נשיים ממקומות חיים שונים. בתוך המרחב הזה עולה גם שאלת הכשרות - מה מותר ומה אסור, מה ראוי לאכילה ומה חורג מן הסדר המוכר של השולחן.

מאשה אורלוביץ' חיה ויוצרת בצפת - העיר שבה נכתב במאה ה-16 ספר שולחן ערוך. בעבודותיה היא מציבה על השולחן עולם של דימויי מזון ובעלי חיים - דגים, קרפדות, חגבים ויצורים זעירים נוספים. התחריטים העדינים שלה מתייחסים לגוף, לטבע ולמזון כאל יסודות ראשוניים של קיום. לצד דימויים מוכרים של מזון מופיעים גם יצורים שמעוררים אי נוחות ושאלות של כשרות, ובכך השולחן נטען במשמעות נוספת של גבול והבחנה. בעבודותיה, ה"שולחן" הופך למרחב של אורח חיים - נשימת היומיום, מה שנאכל, נלכד, נזכר.

רות פקטורוביץ' יוצרת ביישוב דתי במרכז הארץ ועובדת עם זכוכית כחומר משמר ושקוף. סידורי תפילה מודפסים על זכוכית, הטבעות של מפת שולחן ישנה, דימויי דגים ומכתבים - כל אלה יוצרים שכבה נוספת של משמעות. כאן השולחן אינו רק אתר של אכילה אלא גם של טקסט, של זיכרון ושל הלכה. עבודותיה מהדהדות את ממדי יורה דעה ואבן העזר - המרחב שבו מילה הופכת למסגרת מחייבת וטקס מייצר קהילה.

השולחן הערוך בתערוכה זו מתפקד כצומת בין חומר לרוח, בין גוף לטקסט, בין חילוניות לאמונה. סביבו נוכחים גם מי שאינם נראים - זיכרונות, מסורות, קולות מן הבית.

אין זה שולחן המספק תשובות ברורות. זהו שולחן הפותח מרחב של שאלה - מי יושב כאן, מה מונח לפניו, ומה נאמר סביבו.

אוצרות: אירה קרוחמל, יעל סונינו-לוי

شولحان عاروخ

ماشا أورلوفيتش, آنا روث فاكتوروفيتش

"في كُلِّ طُرُقِكَ إعْرِفْهُ" (شولحان عاروخ، أوراح حاييم، سيمان 231)

شولحان عاروخ – "مائدة مُعَدّة". مُؤلَّف فقهي يهودي من القرن الـ16 نُظمت فيه الحياة ضمن مبنى منهجي من أربعة أجزاء: أوراح حاييم، يورِه دِعاه، إيفن هَعِيزر، حوشِن مِشباط. الحياة اليومية، الحلال والحرام، العلاقات الزوجية والقانون. هذه المائدة ليست مجرد قطعة أثاث، بل نظام، ترتيب ومعنى داخل الحياة.

يقترح هذه المعرض قراءة جديدة لهذا المفهوم، ويفكّكه إلى حيّز مادي وشاعري يلتقي فيه صوتان نسائيان من مكانين مختلفين. في هذا الحيّز تبرز أيضًا مسألة الكشروت (الطعام الحلال) – ما المسموح وما الممنوع، ما الملائم للأكل وما يخرج عن النظام المألوف للمائدة.

الفنانة ماشا أورلوفيتش تعيش وتُبدع في صفد – المدينة التي كُتب فيها في القرن الـ16 كتاب "شولحان عاروخ". في أعمالها تضع على المائدة عالماً من صور أطعمة وحيوانات – أسماك، ضفادع، جراد وكائنات صغيرة أخرى. تتطرق

نقوشها الدقيقة الى الجسد، الطبيعة والطعام كعناصر أولية للوجود. إلى جانب الصور المألوفة للطعام، تظهر أيضًا كائنات تثير فينا عدم الارتياح وتطرح أسئلة حول الطعام الحلال، وبذلك تُحمِّل المائدة معنىً إضافيًا من الحدود والتمييز. في أعمالها تتحول المائدة إلى مساحة لنمط الحياة – التنفّس اليومي، ما يمكن أكله، صيده، تذكّره.

الفنانة روت بكتوروفِتش تُبدع في بلدة دينية في مركز البلاد، وتعمل بالزجاج كمادة حافظة وشفّافة. كُتب صلوات مطبوعة على الزجاج، طبعات مفرش طاولة قديم، صور أسماك ورسائل – جميعها تُشكّل طبقة إضافية من المعنى. هنا لا تكون المائدة مجرد موقع للأكل، بل أيضًا للنصوص، الذاكرة والشريعة. تتجاوب أعمالها مع جزئين من الكتاب: "يوره دِعاه" و"إيفن هَعِيزر" – الحيّز الذي تتحول فيه الكلمة إلى إطار مُلزِم، وتُنتج فيه الطقوسُ الدينية مجتمعاً.

في هذا المعرض تُستخدم المائدة المُعَدّة كنقطة التقاء بين المادة والروح، بين الجسد والنصوص، بين العلمانية والإيمان. حولها يحضر أيضًا من لا يُرى – الذكريات، التقاليد، وأصوات من المنزل.

هذه مائدة لا تُقدّم إجابات واضحة، بل مائدة تفتح حيّزًا للتساؤل: مَن يجلس هنا، ماذا وُضع أمامه، وما الحديث الذي يدور حوله.

تقييم فني: إيرا كروخمال، يعيل سونينو-ليفي

Shulchan Aruch

Masha Orlivich, Anna Ruth Facktorovich

“In all your ways, know Him” (Shulchan Aruch, Orach Chaim, Siman 231)

Shulchan Aruch - “The Set Table.” A 16th-century halakhic code in which life is organized into a systematic structure: Orach Chaim, Yoreh De’ah, Even HaEzer, Choshen Mishpat. The everyday, prohibition and permission, intimacy and law. The table is not merely a piece of furniture - it is a system. It is an ordering of meaning within life.

This exhibition proposes a renewed reading of this concept, unfolding it into a material and poetic space where two female voices from different life contexts meet. Within this space, the question of kashrut also arises - what is permitted and what is forbidden, what is fit for consumption and what disrupts the familiar order of the table.

Masha Orlovich lives and works in Safed - the city in which the Shulchan Aruch was written in the 16th century. In her works, she sets the table with a world of food imagery and small creatures - fish, frogs, grasshoppers, and other delicate beings. Her etchings relate to the body, to nature, and to food as primary elements of existence. Alongside recognizable images of nourishment appear creatures that evoke discomfort and raise questions of kashrut, charging the table with an additional layer of boundary and distinction. In her work, the “table” becomes a space of lived practice - the breath of the everyday, what is eaten, caught, remembered.

Ruth Facktorovich, who creates in a religious community in central Israel, works with glass as a material that preserves and reveals. Prayer books printed on glass, imprints of an old tablecloth, images of fish and letters - all form an additional layer of meaning. Here the table is not only a site of eating but also of text, memory, and law. Her works

resonate with the dimensions of Yoreh De'ah and Even HaEzer - a space in which words become binding frameworks and ritual generates community.

The set table in this exhibition functions as a junction between matter and spirit, body and text, secularity and faith. Around it are present also those who are unseen - memories, traditions, voices from the home.

This is not a table that provides clear answers. It is a table that opens a space of inquiry - who sits here, what is placed before them, and what is spoken around it.

Curators: Ira Krokhmal, Yael Sonnino-Levy